

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félsz. oldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

A tisztviselők kívánalmai. Húsvét másodnapján a magyar tisztviselői kar országos gyűlést tartott a fővárosban. Sok ezren utaztak fel vidékről is. Maguk a tisztviselők csak panaszkodni, kérni jöttek, hanem a vágyaik, jogos, méltányos kívánalmaik emmauszi kirándulást tettek a szebb korszak színesre festett Eldorádójába. Hisszük, hogy nem sok idő múlva a tisztviselők is eljutnak ehhez a szebb jövőhöz. Komoly, méltóságos ültetésük lehetetlen, hogy siker nélkül maradjon. Lehetetlen, hogy a kormány az országos közvélemény nyomása alatt meghallgatatlanul mellőzze kérését a tisztviselői karnak, mely a maga összességében a magyar értelmiségnek zöme, az önzetlen, ideális lendületű hazafias értesnek izzó kohója, a nemzeti kulturának gerince s az új haladó korszak jó irányú fejlődésének, a magyar faj szellemi s erkölcsi erősödésének, fenntartó biztosítékainak megbízható fundamentuma. Lehetetlen, hogy anyagi függetlenség s fegyelmi ügyekben törvényerejű szabályzat védelme nélkül maradjon ez a nagy, intelligens tábor, mely a büntető áthelyezések s egyéb megtorlások fenyegetésével akárhányszor a vélemény szabadságban, a politikai függetlenségben is akadályozva volt.

A tisztviselői kar kívánalmi ezek:

1. A háborús drágaság elviselése érdekében kéri mindazokat az árkedvezéseket, amiket a katonatisztek és más katonai alkalmazottak élelmi- és ipari cikkeken élveznek. Az állami birtokok terményeit elsősorban az állami tisztviselők szövetkezeteinek adják el kedvezményes áron.

2. Kéri a XI—IX. fizetési osztályba sorozott tisztviselők, továbbá napidíjasok, altisztek, szolgák részére a fizetésnek legalább 100 százalékát, a VIII—VII. fizetési osztályba sorozott tisztviselőknél a fizetésnek legalább 75 százalékát, a VI—V. fizetési osztály részére pedig a fizetés 50 százalékát oly módon, hogy a legkisebb fizetés a tisztviselőknél legalább 3000, a kezelő tiszteknél napidíjasoknál 2400, az altiszteknél és szolgáknál 2000 koróna; a kezdő napidíj pedig napidíjasoknál hat korona, szolgáknál pedig öt korona legyen.

3. Sürgősen folyósítsák a ruha-, fehérnemű-beszerzési és házbíberendezés-javítási és új beszerzési segélyt, a XI—IX. fizetési osztályu tisztviselőknél a fizetésnek és a személyi pótléknak három hónapi, a VIII—VII. fizetési osztályba sorozottaknál két hónapi, a VI. és annál magasabb fizetési osztályba tartozóknál egy hónapi összegben. A családi pótlék a tisztviselőknél 400, a szolgáknál 200 korona legyen gyermekenként. A nyugdíjasokat és árvaakat méltányos rendkívüli segítségben kell részesíteni.

4. A szaktudás érvényesülése érdekében nyílt pályázatokat, szakvizsgák lefolytatását és a minisztériumok kínai falának ledöntését kéri a határozati javaslat.

5. A pártatlanság érdekében tiltsák meg az állami tisztviselőknél a mellékfoglalkozást; áthelyezni tisztviselőt csak büntetésből lehessen és a főbenjáró fegyelmi büntetésnek kimondása független fegyelmi bíróság hatáskörébe tartozzék.

A tisztviselőkérdés és a közönség.

A tisztviselőkérdés elérkezett oda, ahová az immár félszázados kapkodásnak, rendszertelenségnek azt teljes bizonyossággal el kellett vezetnie: a gátszakadás állapotába. Az évtizedek óta felgyülemlett bajokhoz csatlakoztak a háború által teremtett állapotok. A tisztviselő a minisztertől le a XI-ik díjosztályig kétségbeesett harcot kénytelenek vívni életük fenntartásáért. Éhség, nyomor fészkelte meg magát azok háztartásában.

Az államnak ezen a front mögötti bajon éppen úgy kötelessége segíteni, amint kötelessége ellátni a fronton harcoló katonaságot. Minden rokonszenvünkkel, emberi érzésünk teljes melegével sürgetjük a tisztviselők számára a gyors és az igazi segítséget, mert lehetetlen, hogy a magyar állam igazságszolgáltatási és közigazgatási uralmát azok kezeljék, akik éheznek, fáznak, nyomorognak. Mert ha a magyar állam ezt megtűri, meg fog születni halálos bizonyossággal a magyar csinovnik, aki elveszi az államtól a kevés fizetést s annak a megélhetési kiégését a kezeiben levő hatalomnál fogva be fogja szedni a közönségtől.

Itt, ezen a ponton van a gátszakadás. Az államnak anyagi erejének utolsó megfeszítésével s gondoskodni kell arról, hogy

A vérfoltok kiujulása.

Egy ember állt a kaszárnya udvarára kített kecskélábú asztalon. Arca tüztől az italtól s elkiáltotta magát boros mámortól rekedt hangon:

— Éljen a királ!

A kaszárnyaudvaron ember ember hátán. Ha tizedrésze buzdult is rá, ha ötszáz volt is föl húzva a lelkes szónok kulcsától, reszeletlenül ordított torkát föltáitotta: Élleeen!

Kopaszkepű hadnagy furakodott közéjük. Józanan, sápadtan, izgatottan. De megvárta míg az atyafi újabb lelkesedő kiáltását elénekelte:

— Vesszeneek a rác gyilkosok!

Újra elnyújtott tomboló beleegyezés harsogott rá a gyujtalékra. Ha a forrón dülő naphőség szikra alakban hull közéjük, tüzet fog az italok szeszgőze.

A kis hadnagy föl pattant a lelkesedés kulcsa mellé s éles, metsző hangon kiáltott:

— Ide figyeljünk!

A magyaros képű polgártárs borpiros arcára különös, széles mosoly rándult. Elrikkantotta józansággal:

— Éljen a hadnagy ur!

S a lelkes tömeg röhögve utána ordította, hogy éljen. Éltette volna a gyöpmestert is. A kulcs még utolsó borizó mosolyt reckérvett meg a lanyarmosolyos hadnagyocskára felé, aztán letápaszkodott a dicsőség és népszerűség keskeny színpadáról.

A hadnagy rendelkezései elűtették a riadalt, az örömet s katonakönyvét silabizálva, ki-ki izgult a kijelölt udvarszögletbe. Rövidesen csukaszürke ruhákat csuszattak le a raktárak ablakaiból s nem tellett bele jó óra, száz-száz ember megindult a külső falvakba szállásra. A rikoltozó hangulatkulcsot elnyomta az álom, a borgőz, vagy mi, elnyújtózott a nyirott gepű keskenyárnyékában s rábizta a hazavédést a lelkes éjenzőkre, meg a kis hadnagyra. A gyérülő emberek fogytán föl rázta egy káplár:

— Hé, atyámfia, este lesz... Jelentkezzen a könyvével.

Föltápaszkodott. Bámulva nézett körül. Rábredt nagyhanguságára a szeretett volna elkámforgoni, mint a kesztélyi hazafias szabó, aki tucat rácon alul meg se állt fröstökre, ebédre egész batallion mászkát étvágyolt be, de a bevonulás pillanatában kerekelt oldott a kaszárnyával ellenkező irányba. Kis Nagy Pált így se hagyta el a szerencse. Eljénzönek első volt. Jelentkezönek utolsó maradt. Megkérdezték a foglalkozását a szögletben fölállított asztal altiszteje. A boros, bárgyún elcsodálkozó képe, vagy a halászsága tetszett-e meg s elevenített föl valami halásztanyán evett paprikás, nyársos keszeg emléket, elég az hozzá, hogy Kis Nagy Pált beosztották a kotlás kocskák mellé — szakácsnak. Fő-segédszakács, vagy kukta szerep jut-e, mit bánta? Csukaszürkéjét is másnap kapta ki. Harmadnap vonatra rakták. Ahol kitétték, a magyar szót nem ismerték. Hanem a Kisbala-

tonnál külön, guszatusosabb halásztavakat látott. Hogy rajtukveszett szemé-szája. Nyomott koponyája szinte nyiladozott. Keskeny homloka redes ráncokat szedett tömött haja alá, amely borzadt az irigységtől. Arra nem is gondolt, hogy halászhasson is. A leMBERGI csata utáni visszavonulásban rászabadították őket, hogy úgy is az orosz fogdossa ki a többi, legalább keveset halászhasson ki. És neki estek a nagy pontyosnak. A javának. Kirekválták. Olyan kotla paprikást sikerített, — a fő- és segédszakács mellőzésével — hogy mikor nagy örömben lekapta a sürgésre a tűzről, megszakadt a haskérgé s novemberben el is bocsájtották ideiglenesen a kuktaságból haza. Nem hiányzott neki a vérszag, a nyomorultul nyöszörgő sebesültek hordágyainak libasora, a pokoli szörnyzaj, rémült ábrázatok, a ködözöhelyek, gyorsműtőzések jodoformos, kárbolvizes illata... Megszokta, semmibe se vette az emberéletet, a vért, amelynek látásától először elalélt, aztán megszokta s olyan mindennapos szürkesség alacsonyult gyászos különöségével, mint mikor a csukát elevenen föl aprította s a szét darabolt jószág feje kopoltyuján hamvasodó szemmel is lélekedett. Vissza ment a halásztelepre. Szervezte a gyerekekből és vénékből a bokrot s szűrte a vizet, meg elemlegette halásztűz mellett ősi kódokban, decemberi heles esőben létit-voltát a háboruban. Csak a halast emléke nem szívargott ki irigylésre sárgultságából.

Elmúlt a tél. Tavasszon magára maradt. A kopaszszájú gyerkőcöket elvitték katonának. Az

HIVATALOS RÉSZ.

Investitúra. Huszár Gyula gógóntai és Szabó József enyingi lelkészek plébániáikra törvényszerűen investáltak.

Tanítói kinevezések. Mihálovics Polikárp Mezőkomáromba, Faludi János Öszöb, Nagy Margit Zalagyömrőre, Eszes Zoltán Lajoskomáromba, Palkó Margit Zalaszentlőrénre, Bódi József Pádrára, Virág Gizella Káptalanfőtőre, Balogh László Szentpéteriúrára kántortanítónak, illetve osztálytanítóvá kinevezettek. — Dr. Fenyő Istvánné Haraszi Ilona állami tanítónőt a vallás- és közokt. m. kir. miniszter ur szolgálatára a felsősegsdi róm. kath. iskolához rendelte.

A közigazgatási bizottság ülése.

Veszprémvármegye közigazgatási bizottsága f. hó 10-én tartotta havi rendes ülését. Az elhangzott előterjesztésekből a vármegyei életnek alább közölt képe tárul elénk:

Adóügy.

Az egyenesadók kivetése folyamatban van. — Elemi károk folytán töröltek 932.41 K, behajtatlanság folytán 94.29 K adót. — Házadomén-tességet nem engedélyeztek. — A hadmentességi adók összege 193.921 K. Befizetés volt e címen február hóban 260 K. — Az egyenesadók összege febr. hónapra 1.472.474 K-t tesz ki. Ezen kivetésből befizettek 552.080 K-t, 78.876 K-val többet, mint a múlt év hasonló szakában. Az állami jövedékből és egyéb közadók módjára behajtandó tartozásokból a következő arányban történt a befizetés: jövedelmi adóból 157.575 K, iparkamarai illetékből 3.635 K, egyenértéki illeték 1.317 K, bélyeg- és jogilletékből 41.870 K, bor- és húsfogyasztási adóból 26.839 K, italmérségi illeték címén 2.953 K, szeszadóból 9.927 K, dohányjövédékből 147.573 K.

Közegészségügy.

Veszprém vármegye területén a közegészség állapota a múlt hóban kedvezőtlenebb volt, mint februárban, amennyiben a fertőző betegségek most nagyobb számban fordultak elő. Így Dégen kanyaró, Olaszfaluban pedig vörheny uralkodott. Egyéb szörvénys fertőző betegség ebben az arányban volt: hasihagymáz 11, vörheny 13, kanyaró 25, számar-

hurut 9, fültőmirigylob 8, trachoma 2, hólyagos himlő 3. A szükséges óvintézkedéseket megtették és a himlő által veszélyeztetett 5 községet beoltották. — A köztisztviselési állapotok ellen nem volt kifogás. A folyó évi himlőoltási tervet elkezdték, eszerint 28 himlőoltási körletet állapítottak meg. Hogy az oltás mindenütt megtörténhessen, annak végzésére a hatósági orvosokat is kirendelték.

Közutak.

A vizenyős, mélyen fekvő utrészekben az erős fagy járhatatlanná tette az utalapot nélkül való törvényhatósági utakat. Ilyen mély kerékvágású átkeleési és külső szakaszok nagyobb hosszban különösen a zirczi és enyingi járásban, továbbá Pápa város határában voltak. A kavicsbányákban felhalmozódott kavics elszállítására vár. Az utmenti szederfák ültetése és az állami úton a szederfák pótlása a kiadott miniszteri rendelet értelmében a folyó évben is szünetelt.

Mezőgazdaság.

A nagymennyiségű hó csak a hónap közepén olvadt el teljesen, úgy, hogy a tavaszi vetési munkákat mindenütt csak 20-ika körül lehetett megkezdeni, azóta azonban, amennyire a munkaerő engedi, teljes erővel folyik. Az eddigi hideg időjárás és kesei tavasz folytán 2—3 héttel hátrább vagyunk a normális évekhez képest, úgy hogy a burgonya és tengeri vetését mindenütt még meg sem kezdhették a gazdák.

Az őszi vetések kitélése kielégítőnek mondható, a hófúvások helyén itt-ott kipállott a vetés, viszont egyes dombos helyeken fagykárak mutatkoznak. Ezek azonban csak kisebb foltokban mutatkoznak itt-ott. A gazdasági munkák végzésében nehézséget okoz a munkaerő hiánya. A takarmánykészlet fogytán van, amin csak a tavaszi idő segít. A jószág egészségi állapota elég jó. Az állattárak állandóan magasak, különösen az igavonó szarvasmarhánál és lónál.

Állategészségügy.

A hasznos háziállatok egészségi állapota az előző hónapokhoz viszonyítva, kedvezőtlenebb volt. Nyolc községben állapítottak meg fertőző állati betegségeket: ragadós száj- és körömfájást, továbbá rühösséget a lovakon. A betegség terjedésének megállítására megtették a szükséges intézkedéseket.

Használjunk hadisegély bélyeget!

Öregek meg előbbre valónak ítélték a szántást-vetést. Mert a hal a vízben marad s később is beleakadhat a hálába, hanem az árpa, kukorica s egyéb tavaszi nem ad ötszörös szemet, ha a veremben hagyják.

A falujának csak tornyát látta napokszám; az óramutatót leste rajt néha-néha. Odáig volt fényes pátatlan tavaszi napokon a legmesszebb Kis Nagy Pálnak. Nekilangyosodott az idő. Fűrdek a halak s a sekély víz átmelegedett vízcsöndjeiben rakták le az ikráikat. Kit ne fogna el ilyen bőjti időszakon a filos után a vágya?

Harangozó Ferenc lábadozó torokbajával is el-ellátogatott Ötödöse alá a szőlőjébe. Hadd erősödjön a torka! Vagy inkább gyöngylőn? Ki tudja, mikor lesz a háborúnak vége? S a 42-sek ítélet-idejét, a srapszelet vasessejét, a lövészárkok gyülemlett vizét, földszagát, a gránátok földgyomrosását, gyors lemetését, a sok előré, hátrát, függelmet hogyan kívánhatná vissza? Nem a torkát, de a — a termés alá kerülő szőlőjét is odaadná inkább. Pedig az nagy szó. Anélkül élne sem érdemes. Arról ki lehet rándulni egy kis tilos halászatra. Mert abban kora metszéstől, nyitástól mindig akad dolog. Oda vissza is lehet húzódni, ha rosszul sikerül az előrenyomulás s ellenség mutatkozik a szemhatáron. A lövészárkok is kiamiska ahhoz. Most meg már tűzálló ember. Háromszor volt szuronyrohamos közelharcban. Háromszor nem fogta a golyózáporból egy se. Hogy félhetne a Kis Nagy Pálról?

Itt húzódik a megye. Az idén senkinek se kellett a fűzveszeje. Pedig kicsoda gyönyörű narancsszín és citromsárga; festeni való nagy folt az egész; hozzá a párba kéklő vízcillamlás egy csikja s az avarosan maradt veretlen nád végtelenje fölött juhászok négy-öt sürgulyas, hajlott ágaikra támaszkodó fűzfa busulása.

Bebesettenkedett, az árokmenti bokrok el-takarták. Az árok kiszélesült, elsekélyedett. Néhol sodrott, partot mosott. A fűzkek rostos, piros gyökérzete kiszínezte a zavaros vízből.

A Kis Nagy Pál elfeledte — a konyha messze követi az arcvonalat, — hogy fogadkozott a harc-téren, milyen vajmerre lesz iuthon. Féltekenyen őrizte a vizét. Most a megkevesedett csendesség se segített. Békázó gyerekekre is rágyarkodott, hogy mit keresnek arra. Hangos szivdobogással állt el egy-egy égetett belü nyárfaderékba, ha fel-nőttel pillantott meg a közelben s puskavégre várta. Harangozó meg épen nem fért a bőgyébe. Beszédben nem ereszkedett volna vele. Félt, hogy barátkozá-sával felbátorítja a tilosozásra.

Szakácsok kukája volt csak. Nem ismerte a husosfűzék mellett a bajtársaság szentségességét. Valóságosan lesre járt Harangozóra. Az árokba végigvágatott reggeltől estig sugaraival a nap. A partszakadékok sekélyesedésében szerettek az apró növények halak lubickolni. Szívesen rájuk bított egy-egy csuka. Vagy jó habzsolás után behúzódt a levágott fűzkek piros gyökerei között, hogy a visszadesedett apróságokban véres dézsmát ejtsen.

A gyökerektől, de meg az evezőlábu, szabad szem-mel láthatatlan rákocskák billiónyi hadától meg-színesedett, elvörhenyesedett a langyos víz, melyet igen-igen szerettek a kerestek. Viszont az apró halak meg a rákocskákat szerették és keresték. A csuka koma, a vizek rókája nem oktan kereste a szakadék langyos világát. Harangozó szeme pedig megakadt a csukajelenésen. Kísérőnek fel-feltűnt egy-egy süllo is. Így esett meg, hogy kishal fogta a rákocskákat, kishalát fogta a csuka, csukát fogta az ember. A népmesék élelméjűsége szerint. Az embert pedig fogta a törvény. A törvényt pedig Isten alkotta.

Ahogy Harangozó elfeledte, ahogy Kis Nagy Pál alkalmazta. Egy szép tavaszi alkonyon a fűzkek már elhánták barkáikat, leveledzetek, a nyárfa dagadt, enyves rügyeit kiféslette, a rét rótságot megtetítette a zöld s a nádas világát a vadgunarak gígyerésése s a vizimadarak párzólása, vagy ivadékgondozása töltötte be, a fűzkek gyönyörű fényt szűrték az égre s a változatos játékokban kiszínesedett a rákocskák, gyökérrostos vízsekély s a népmese naivsága telített tartalmat nyert: Kis Nagy Pál agyonlőtte Harangozót...

A vágott vas leszelte nyakát, hogy csak kevés bőr és izomroncsan lógott bele a vízbe. Az ér megtorpadt a medrén keresztülvágódott holttesten s mert gátat vetett, felszaporodott s keresztülszáp. Aztán mosta-mosta a bugyogón ömlő véré s a rákocskák s az alkonyi fény szelid kárminját aláárnyalta a kavargó sötét áradat. S az

Fogház.

A helybeli ügyészség mellett felállított fogházban a múlt hó végén 57 volt a létszám, amely március hó folyamán 10-el növekedett. Különböző címeken 22 távozott, így a hónap végén a foglyok száma 45 volt. Ezek közül 22 férfi és 23 nő. Jogérvényesen elítéltek 7 férfit és 15 nőt, felebbezés alatt áll 2 vizsgálati fogoly. A foglyok március hónapban 739 napot dolgoztak.

A kötőgyár jelentése.

Alig van tíz esztendő múltja a mozgalomnak, mely Veszprémet elindította a városfejlesztés haladás útján. Piacrendezés, utcák nyitása, új háztelpek alakulásával új utcák alkotása, a villanytelep építése, majd megváltása, a vízvezeték kibővítése, a csatornahálózat nagybontása jelölik a tervbe vett városfejlesztő akciónak sikereiben elég gazdag, lendületes mozgalmát. Egész bizonyos, hogy ha a háború reánk nem szakad, még több létesítményt sorolhatnánk a sikerek közé. Az legálább is valószínű, hogy a nagyszabású tűzértelep, mely a Jutas felé törekvő városfejlesztésnek központja lehetne, ha már nem is készen, de építés alatt volna.

A haladás eme lázas időszakában a városfejlesztés tényezői között első helyre jutott a gyártelepek kérdése. Városi közgyűlési határozat tette komollyá, céltudatossá ezt a törekvést, amelyet a föl sorolt kedvezmények kiállításba helyezése csak megerősített.

Lapunk a független kritika jogának fönntartásával kezdettől fogva támogatta a városfejlesztő mozgalmakat. Nem egyéneket, pártokat, hanem magát a célt, a város fejlődésének, jövőjének nagy célját figyelte s ebből a szemszögből eredt támogató vagy bíráló ismertetése. Örömmel hírt adtunk minden mozgalomról, amely gyártelepek létesítését munkálta, mert meggyőződésünk, hogy a városfejlesztő, népesítő, népjólétet teremtő ideákat gyártelepek alakítása, hasznosítása vezetheti legbizonyosabban céljaihoz.

Talán nem csalódunk, ha a veszprémi kötőgyár ennek a várva-várt tavaszának volt a legelső fecskéje s talán megalapító is, a város is azért buzgólkodtak a fészekrakásnál, hogy csalógassák, vonzzák a többi is. Az új gyár első éveinek sikere nem váltotta be a reményt, az ígéretet. Az okot ne keressük, hiszen az összejárás körülmények halmazából az igazán talán ki se bogo-zhatnók. A háború új szokásokat hozó, új életcé-

lokat jelölő, új fejlődési irányokat mélyítő meg-rázkódításának kellett föltámadnia, hogy több más vállalat között a veszprémi kötőgyár üzemét, forgalmát is a konjunktúra kedvezésével becégesse.

A kötőgyár, átküzdve magát a kezdet nehézségein, új, szép reményeket hordoz. Arányai fejlődve növekednek s nemcsak a munkaalkalom s kínálat közgazdasági jelentőségével, hanem főképen a kereslet fokozatos fejlesztésével vezető szerephez jut a város szociális intézményei között. A gyár nagybontása, belső életének képe hű rajzban jut a nagy közönség elé minden egyes igazgatósági jelentésben. Amint emelt fővel vallották be az eredménytelenséget, éppen oly öntudatossággal — s az előbbi nyíltság után ki tagadná ennek jogosultságát — hivatkoznak a mind nagyobb és nagyobb eredményekre.

Mikor a helybeli pénzügyek évi mérlegeit s egyéb számadásait ismertettük, mindegyiknél kiemeltük a teljesen tájékozott, őszinte, nyílt beszámolást. Mert — nem tagadjuk — nekünk a részvénytársaságok részéről nem a rejtettség, nem a titkolódzás, hanem a nyíltság imponál. Egyaránt jellemző ez a tulajdonság egyénre is, társaságokra is. Jellemző a kötőgyár vezetőire is, akik még az 1915-iki jelentésben is hivatkoztak a sikertelen évek okaira s minden jelentésben feltárták a fejlődésnek különféle beszerzésekkel, bővítésekkel megjelölt fokozatait. Az a nyíltság követelte, hogy a hírlapi tudósítások is megfeleljen az őszinteség legenyek. Aki jó érzelmi és szándékkal használja a tollat, úgy is megérzi s megérti azt is, hogy az őszinteség mekkorára terüljön érdekvesztézetés nélkül.

A részvénytársaságok nem magán-, hanem közérdekből kívánhatják s várhatják közhasznóságok támogatását. Éppen ebből az okból fejlődésüknek is a közjóért tényezői közé kell sorakoznia. Nem állhat tehát meg a fejlődés a részvénytársaság belső keretei között, hanem izmosodásával, hasznosított munkásságával ki kell hatnia a nagy közönségre is. Ezt pedig nem rejtetgetéssel s magánbeszélgetéssel, hanem gyarapodásának nyilvánosságra hozásával éri el. Így szerez tekintélyt, népszerűséget s amikor azután kereteit új részvények elhelyezésének kell tágitania, ez a tekintély s népszerűség hathatós segítségül jelentkezik. A köznek tájékozottsága, nyílt betekínthetése így kapcsolódik vizsgálható erősítéssel a belső anyagi s erkölcsi erősödés munkáihoz. Így nézven a nyilvános intézmények működését, helyeseljék, ha jelentéseikben nyíltak, tájékozottak. Ebben az irányban minden komoly újság szívesen támogatja őket.

Most pedig kiváncsian megismertetjük a jelentést, amelyet a kötőgyár igazgatósága az ápr. 18-án tartandó közgyűlés elé terjeszt.

„Ötödik üzletévünket még mindig harci zaj közepette zárjuk. A háború az elmúlt évben igen súlyosan nehezedett iparunkra. Sűrű egymásutánban vonta el működésének legfontosabb feltételeit: először a fonalaknak egyes fajtáit, majd ugyszólván mind, aztán a szállítási eszközöket, az olajat, a szénét, stb. Mi igyekeztünk a nehézségekhez alkalmazkodni. Mikor a jobb minőségű fonalak beszerzése megszűnt, s ennek folytán finomabb gépeinket kénytelenek voltunk üzemben kívül helyezni, — vettünk 50 db. olyan kötőgépet, mely a rendelkezésre állott vastagabb fonalak feldolgozására alkalmas volt. Mikor pedig azt láttuk, hogy résztint az anyaghiány, részint a szállítási nehézségek miatt még ezen anyag beszerzése is felettébb bizonytalanná válik, egy új gyártási ág bevezetését határoztuk el, t. i. hogy magunk fogunk fonalakat előállítani. Az ehhez szükséges gépeket már megvettük s azok nem sokára megkezdik üzemüket. E gépek a háború után is használhatók és üzemünkbe beilleszthetők lesznek.

Ezzel kapcsolatban meg kell oldanunk a hajtóerő kérdését is. Miután nappali villamosáram egész éven át nem volt, kénytelenek voltunk egy nagyobb hajtóerőjű szivógázmotor vételére is bele-menni.

Iparágunk a múlt évben is kedvező konjunkturát élvezett. Részen ennek köszönhetjük a múlt évit lényegesen felülmúló üzleti eredményünket. Munkásaink száma az év elején 130 volt, jelenleg 70—80 között váltakozik. Eladási forgalmunk meghaladta a félmillió koronát, ami összehasonlítva a tiszta jövedelemmel, igazolja vevőinkkel szemben tanúsított kuláns eljárásunkat. Majdnem kizárólag polgári árukat készítettünk. Csak a legutóbbi időben vállaltunk egy kis katonai rendelést 20.000 pár érmelegítőre. Nagyobb katonai szállításra azonban berendezve nem vagyunk.

Amint múlt évi jelentésünkben is említettük, tervbe vettük egy modern gyárpépület emelését, mert a jelenlegi bérépületben a fejlődés teljesen lehetetlen. Hogy pedig a gyárat tovább fejlesz-tünk kell, erre sarkalnak bennünk az eddig elért eredmények, ezen ipárnak általános helyzete hazánkban és a háború után bizony remélhető kedvező konjunkturák. A szükséglet a mi cikkeinkben folyton növekedik. A háború előtt évben a fogyasztás elérte a 30 millió korona értéket, míg termelésünk csak 8 millió körül mozgott, tehát a szükségletnek 27%-át sem tudta egészen kielégíteni. E szakmában a fejlődés nagy arányait kell megvalósítania a magyar iparnak, hogy a hazai szükségletet csak megközelítő mértékben is fedezze. Az olcsóbb tömegcikkben már felvettük a versenyt az osztrák iparral, kedvező konjunkturák mellett ezt a finomabb cikkeket is megtehetjük.

ér piros ködös alkonyatos világa benyult a torkolatig s a színek kiabáltak: gyilkos a kis Nagy Pál, gyilkos a Kis Nagy Pál!...

A gyilkos nem vette szívére a vért. Talán rugott is a tetemen. Látott már elég holtat az elhagyott csaták színhelyén. Vitt már eléjük vértől megáradt patakokat a záporos vérontás. Gázoltak át kocsisan feleleven, félholt testeken. Irtózni? Hogy irtózott volna? Azon tűnődött, hogy szípitse a bíróság előtt az esetet? Neki kötelessége volt. Háromszor föl szólította. Állatnak hitte, vidrának, vagy akármilyen. S rálőtt.

A vizgázatlanságért kapott másfél hónapot. A vizgázati fogságot is beleszámították. S aligült rá pár hetet. Hanem az emberek vizsgáló szeménél a lelket alkotó Isten beljebb látott. A keresztkérdések alatt csak elbujkált, hanem a lelkiismerete megmaradt Kis Nagy Pálnak.

Odarájzolódott eléje a rémes hely. Hasztalan intett kezével lelkicsínylőt. Hiába ment arra magáraparancsolódón. Amit nem vitt észre, feltűnt most. A piros rostgyökérzet át meg átfestette az ér csön-des vizét. A rémséges, ezermilliókban szaporodó medveállatkák a meleg vizet még jobban ellepték s olyan elmosódott vérgomolygások sikerültek a gyászhelyre, hogy megzavarodott tőle egyszerűen Kis Nagy esze. Jóakarója pedig eléállt valami okkal-móddal s elajánlkozta a Harangozó-család nyomorát. A sokgyerekes asszony elesett az élvezeti segélyeitől. S mert otthon, nem a harctéren halt hősi halált az ura, nyugdíjat se kapott. Hogy néz

az a tél elé? Félbemaradt a kis szőlőskert munkája. Fájdalmában csak feléje se mert nézni az asszonyka. Ott halna szörnyet, ha meglátná a helyet, hol urát meggyilkolták.

Álmatlan éjjeli még iszonytatóbbakká árvaltak a halásznak. Hánykódott a gondolatai között. Küld az asszonynak halat. Eljár a szőlejébe kapálni. Pénzt, a napi segélypénzt adja neki... De hátha nem fogadja el? Kiveret a szőlejből! Fősvény és szánakodatlan lelke pedig felülkerekedett. De neki mi marad? A helyét megmelegíteni se engedte a lelkimaradás. Valamit mégis akart tenni, mert nem nyughatott sehogy. Mit? A legolcsóbbat... A helyre farag egy keresztet, vesz rá egy feszületet a bádógosnál.

Neki is látott a kiválasztott fa ledöntésének. Mintha valamelyest nyugtatott volna a lelkén. Annál nagyobb buzgalommal mérgette, illesztgette össze s megvette rá a festett bádógmetszetet. Kifesteni is kellett. Mi illene leginkább feszülethez? Vörös, vörös, — vérvörös... Emberekkel fölállítottatta. Bemázolta. Kevés olajosan cseszeltette ki.

Hasztalan figyelmeztették emberei, hogy ne a szakadék szélére állítsák. Lebeszélhetetlenül mérgette szeméit. Szegény Harangozó sógoron itt esett a szerencsétlenség, csak ide köll... Az embereknek egy volt a fizetése, akárhová is kell emelniük, — emelniük kellett. Örült Kis Nagy, hogy ilyen könnyűszerrel elmenekedett a kötelességek elől s megszabadult az özvegysegsegít-nélküli lelkiháborúságtól. Jól bepálinkázott a

keresztesekkel, úgy érezte, hogy szelidített a lelkén is. Festés közben is ivogatott. Világi, templomos, temetős ének váltakozott száján. Duldigatva, békéltetőn. A kipirosítás után hazavitt letrájtát, festő-szerszárait s az ital, a szokatlan izomhasználat elaltatta.

A ragyogó délelőtti forrósága összevonta a felszálló párákat s olyan záport, ézengős vihart gyülemelt, hogy a házakban is kárt tett. Kis Nagy Pál átaludta a vihart. Csak kicsit érzett föl. De elnyomta az ital mértéktelenségére. A dombon álló, kiszáradt nádkunyhója hullatását se vette észre. Alkonyaton, mire megébredt, kitisztult. Csak a Nagyárok hömpölygette áradásos vizét, szennyét s a szemében sok udvarról elcsent szerszámát a gazdáknak.

Megrezzent. A fősvénynek a kincsét, neki a keresztiét juttatta a veszedelem eszébe. A Nagyárok hömpölygése ellen kellett volna hajóznia. Veszedelmes akadályok kerülhettek volna elébe. Gyáván nem mert neki vágni. Feltette kuktaáldatát. Nem kellett a halállal szemközt állni. Hátrálaskor ahogy hátrált először. Várt. A lassu alkonyaton aztán megindult. A hírtelen dagadt árok láza közeledett a természeteshez. Egy-egy elkésett, elakadtságából szabadult gazdasági tárgy, gabonakéve, szénapet-renc el-el kerülte, vagy kitértette utjából. Rákanyarodott az ér folyására. Maga se hitte, de úgy rémlett előtte, hogy a víz veres. Mennél jobban megközelítette a helyet, annál színeseb-bedett a lassúságát megtagadatlanság.

De tovább kell fejlesztenünk gyárunkat azért is, hogy a háboru alatt megerősödött konkurrens vállalatokkal normális viszonyok mellett a versenyt felvehessük.

A gyár nagyobbításhoz szükséges tőke beszerzése végett alaptőkéket felemlünk.

Kibocsátunk 4000 db. 100 kor. n. é. új részvényt, mely egész mennyiségre nézve a régi részvényeseknek — minden régi részvény után egy db. újra — elővételi jogot biztosítunk 100 kor. kibocsátási áron.

A jegyzett részvények vételárának 30%-a, tehát darabonként 30 korona és részvénykiallítási költség címén darabonként 1 korona a jegyzés alkalmával fizetendő. A vételár további részleteinek befizetési határidejét az igazgatóság fogja meghatározni.

Az új kibocsátású részvények csak a teljes befizetést követő üzleti évtől kezdődőleg részesülnek osztalékban, ellenben a befizetések után — a kiállítási költség kivételével — a befizetés napjától 5% kamatot térítünk meg.

E kibocsátással kapcsolatban tisztelettel javasoljuk, hogy jelenlegi 120.000 korona alaptőkéket a külön tartalékalaphoz hozzácsatolando 80.000 koronával emeljék fel 200.000 koronára, a jelenleg forgalomban levő 4000 darab 30 korona n. é. részvényt vonjuk be s adjunk ki helyettük 2000 darab 100 korona névértékű új részvényt, minden két darab régi után egy darab újat, esetleg egy darab régi után fel újat. Így alaptőkének 600.000 koronára fog emelkedni, amely 6000 darab 100 korona névértékű részvényre fog oszolni.

Takarékoskodjunk.

Sokszor hangoztattuk már, hogy a nagy világ-háboru nem a csatamezőn, hanem a szántóföldön fog eldőlni. Ezt a jóslásunkat most kiegészíthetjük azzal, hogy ha nem takarékoskodunk, úgy még az aratás előtt elfogyhatnak készleteink s ez a körülmény sok bajt és szenvedést idézhet elő.

A múlt évi rossz termés főképpen az oka annak, hogy kisebbre szabta a kormányrendelet úgy a katonaság, valamint a polgárság kenyéradagját. Ha ezen változhatatlan körülménybe a házáért életét feláldozó katonák megtud nyugodni, úgy nem szabad elégedetlenkedni a kisebb kenyéradag miatt azoknak sem, akik távol vannak a harctérrel és akiknek hazafias kötelessége új kenyértermelési aratásra.

A nép között járok és sajnos tapasztalom, hogy a magyar gazda, a magyar földmunkás kezében minden étkezéskor ma is azt a nagy darab

A szakadéknál majd hanyattvágódott. Nem találta szeme a keresztet. Nem terjesztette eléje a levegőben megváltásra kitárt karjait. Nem kívánta üdvözíteni. Nem akarta enyhíteni. Nem, nem, nem. Inkább elvágódott keresztbe az érre, pont azon a helyen, hol szegény Harangozó. Mintha annak az árnyékát akarta volna átölelni s vérző szívével gyógyítani. Kis Nagy Pál körül forgott a csónak, a világ. — Kiugrott a feszület faragott derekára. A vízben elfelhőzött, füstfutásosan halványodott a vérszín, mintha az Ur sebeiből mosta volna az ér. El-elzaggatott egy kisebb foszlányt. Azután megint nagyobbbat ragadott el. Fátolozottan kiujultak a felszaporodott piros rákálattocskák is.

Nem nézhette. Eloldalgott kábult fejjel, rogyó innal. — A falunak vette útját. Szeme zavarosan égett lázas fejében. Megjelent előtte a kétségbeesés szelleme s hívogatta. — Ajánlott neki élete kioltására kutat, — de uszni tudott. Megkínálta kötéllal, de elborzadt a látván. Fegyvert is adott kezébe, de csútorjókmondásaitól félt. A kötéllátást a legbiztosabbnak. Csak előbb erősítőt kellett beszélnie a Könyvid zsidónak. Az istárg maradjon utójára. Kínálta is a tökéletlen eszűl erősen az ördög. Az italozásán csodálkozónak elpanaszolta, hogyan incselkedik vele a sátán:

Ligatellom rigilló,
Neked Pali a' leaz jó!

Váth János.

kenyeret látom, mint a mekkorát a békés időkben szelt le csillagos biciskájával. Igen ám, de akkor merithette a lisztet a homáról aggodalom nélkül, kitartott az az uj. Sajnos, igen sok magyar gazda és munkás ma nem gondol arra, hogy ha elfogy a kiszabott lisztkészlete, azt semmiféle hatóság pótolni nem fogja, de nem is tudja. Tévednek tehát azok, akik azt hangoztatják, hogy majd gondoskodik rólunk a kormány s nem hagy bennünket éhenhalni.

A kormányban ugyan meg van a jóakarát, de az új termésig csak annyi gabona- és liszt-készlet van, hogy csak a beszállított gabona- és lisztadag felhasználása mellett lesz elég az új kenyérig a nép- és katonaság élemezésére. A helyzet tehát nagyon komoly. Minden feleslegesen elhasznált gabona, liszt, burgonya vagy bármely élelmi cikk megbocsáthatatlan könnyelműség a mai nehéz időkben. Vegye tehát elő a jobbik eszt a magyar gazda és a legnagyobb önmegtadással, ha kell nélkülözéssel is takarékoskodjék az élelmiszerekkel, mert csak így hiúsíthatjuk meg ellenségeink kiéheztető szándékát.

Ha valakinek több van, többet tud meg takarítani s erkölcsi és hazafias kötelessége, hogy feleslegét a köznek felajánlja, nagyobb darab kenyérét az éhezőkkel megossza.

A magyar ember mindig jószívű volt. Szívesen segített embertársain. Most a nagy vészelyben kétszeres erővel kell ápolni a felebaráti szeretetet. Meg kell vetni azokat a haszonlesőket, akik a szerencsétlen időkben mások szenvedése árán saját előnyükre használják ki.

Az utókor bizonyára dicsőséggel fog megemlékezni a hősokról, akik a házáért feláldozták életüket. De ha eljön a béke, nem feledkeznek meg azokról sem, akik önző érdekből a saját előnyükre használták ki a rendkívüli viszonyokat.

A közellátás kérdését könnyebben megoldhatjuk, ha a magyar nép hozzászokik azokhoz az ételekhez, amelyeket eddig nem igen élvezett. — Sóska, spenót és egyéb zöldfőzelékeket ritkán láttam a magyar gazda asztalán, aminek egyik főoka az, hogy ilyen zöldségféléket nagyon keveset termel. Kerti gazdálkodással, korán érő, étkezésre alkalmas növények kultiválásával sokat segíthetünk az élelmiszerhiányon. Ajánljuk tehát a magyar gazdának kerti vetemények tenyésztését.

A háboru igazi terhét három év után csak most érezzük teljes súlyában. A komoly bajokat csak úgy háríthatjuk el, ha minden vonalon takarékoskodunk.

K. E.

H I R E K.

— **Ujabb megbízás.** A belügyminiszter az 1917—19. évekre Veszprém székhellyel megalakuló adófelcsúslási bizottság elnökévé dr. Rédey Gyula c. püspököt, Pápa székhellyel megalakuló bizottság elnökévé pedig dr. Sall József kir. közjegyzőt nevezte ki.

— **Uj műszaki főtanácsos.** Scholtz Gyula műszaki főtanácsos, közuti kerületi felügyelő nyugalomba vonult. Ez alkalommal érdemei elismerésül a 3-ad osztályú vaskoronarenddel tüntették ki. Az ő felügyelősége alá tartozott Veszprém vármegye is. Sok barátja és kedves ismerőse sajnálattal látja a nyilvános munka teréről távozását. Hivatali utóda Forster Gyula műszaki tanácsos lett, aki évekként ezelőtt szolgált a veszprémi államépítészeti hivatalnál is.

— **Kitüntetések.** Király Öfelsége Rédey István tart. és dr. Ráinprecht Antal népf. főhadnagyoknak az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül a 3. osztályú katonai érdemkeresztet a hadidíszmennyel és kardokkal adományozta s elrendelte, hogy a legfelsőbb dicsőítő elismerése a kardok egyidejű adományozása mellett Pöcze Dezső főhadnagynak tudtul adassék.

Az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül Weisz Lajos népf. hadnagy és Bokor Ferenc tart. zászlós az I. osztályú, — Parragh Endre tart. hadnagy a II. osztályú ezüst vitézségi érmet kapták.

— **Április 11.** A 48-as törvények szentesítésének emléknapi hivatalos nemzeti ünnep. Köz- és magánépületeken nemzetizászlók lobogtak, a hivatalokban, iskolákban pedig szünet volt. Utóbbiak iskolai ünnepélyeket is tartottak. A kath. elemi fiúiskolában Köcsky József lelkes, szép beszéddel, buzdító oktatással emelte a kis tanulók ünnepi hangulatát.

— **Adományok.** Csizsárik János apátkanonok a husvétii ünnepekre 7 drb. sonkát és 4 drb. bárányt, a veszprémi püspöki uradalom pedig 1 drb. bárányt adományozott a városi kórház részére. A kórház igazgatósága a nemes szívű adományozóknak ez uton is hálás köszönetét nyilvánítja.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Schapczon Géza dr. ügyvédjelöltet a veszprémi kir. pénzügyigazgatósághoz ideiglenes minőségű adóügyi biztossá kinevezte.

— **A zirczi plébános távozása.** A hadügyi kormány a magyar püspöki karral egyetértésben Oroszországban levő hadifoglyaink lelki gondozására több nyelvet beszélő papokat küld az ottani fogolytáborokba, ahol a háboru végeig internálva maradnak. Lelkesedése és fajszeretete Magyarász Ferenc dr.-t, a tevékeny zirczi plébánost is arra készítette, hogy rendi előjárásának belegyezésével szolgáltatást felajánlja. Értesülésünk szerint kiküldetésre befejezett dolog, csak még az időpont nincs meghatározva. Kívánjuk a lelkes plébános urnak, hogy buzgó tevékenységével sok hazánkfiának legyen vigasztalására s áldásos munkája után jó egészségben térjen vissza közénk.

— **Uj szakfelügyelő.** Az illetékes hatóság a veszprémvármegyeli iparostanonciskolák szakfelügyelőjévé Litván Sándor iparoktatási igazgatót nevezte ki. Az új szakfelügyelő már meg is látogatta a vármegyeyi iparostanonciskolákat.

— **A városi hentesbolt.** A városi hentesbolt vezetőjét a katonai parancsnokság behívta. Emiatt az elmúlt héten a hatósági húsok zárva voltak. Polgármesterünk most tárgyal a parancsnoksággal, hogy a hatósági szék vezetőjét felmentse. A húsmerést a jövőhéten megkezdik, de a húsminységet csökkentik, hogy a meglevő sertésállomány júliusig elég legyen.

— **A tisztviselő kertek.** A város által létesített tisztviselő kerteket már kimérték. A gyermekemhely s a kádártai ut mellett levőket már kiosztották. Azokat a parcellákat, melyek a füredi-ut közelében vannak, hétfőn és kedden osztják ki.

— **A városi közlelmzésből.** A konzervhalat a városnak megküldték. Dobozonként 3 K 20 fillérért árusítják a kereskedők. — A héten nem osztottak ki térszalisztet. Ugy értesültünk, hogy a város sem kapott. A jövő hétre várják a lisztküldeményt s akkor pótolják a hiányt. Mindenestre kíváncsok, hogy ha már az adagokat csökkentették, akkor legalább a kiosztás idejében mindenki meg is kapja a szükséges lisztet.

— **A Batthyány-telep zöldsége.** A város szerződött a szabadbatthyányi grófi uradalommal, hogy kora tavasztól kezdve zöldséget szállítson. A terv az volt, hogy a piactéren építendő csarnokban történik az árusítás. Az építómunka és anyag drágasága azonban a terv megvalósítását lehetetlenné teszi. A város tehát úgy segített a dolgon, hogy a piactéri Rosenberg-féle bérházban az egyik bolt-helyiséget zöldségárusítás céljára kibérelte. A polgármester már kérdést intézett a zöldségtelep gazdasági vezetőjéhez, hogy mikor kezd meg a szállítást. Valószínű, hogy az első szállítmányt nem sokáig kell már várni.

— **Vasuti összeköttetésünk.** Megirtuk annak idején, hogy a veszprémi közg. bizottság felírt a kereskedelmi miniszterhez és a zágábi, meg a szombathelyi vasuti üzletvezetőséghez, hogy az alsóörsi esti vonat várja meg a budapesti s így ne kelljen az utazó közönségnek az éjszakai Alsóörsön töltöni. Kérte továbbá, hogy a délelőtti 10 órakor induló vonat helyett állítsák vissza a délutáni 2 órait. A kereskedelmi miniszter a feltérjesztés első

felét teljesítette s elrendelte, hogy az alsóörsi vonat 2 órai fenntartással várja meg a budapestit. Ekként a veszprémi jogos kívánsága teljesült. A felterjesztés második részét a miniszter nem teljesítette, mert sérti a balatonfürediek érdekét. A közigazgatási bizottság most azt kérte, hogy indítsák a délutáni két órai vonatot fél órával korábban s így a füredieknek sem lehet okuk a panasza, viszont a veszprémi megokolt kívánságainak sem lehet semmi akadályja.

— **Hadijótékonyág.** A magyar ciszterci rend háborus jótékonyágát dr. Békefi Remig apátur a következő adományokkal szaporította: „Pro Transsylvania” akció céljaira 4000 kor., a harctéri katonaszállók részére szintén 4000 kor., utóbbi összeg egyenlő részekben a cs. és kir. 19. és 69. gy. e. és a m. kir. 31. és 17. h. gy. e. javára.

— **Műszaki bejárás.** A varsányi vasuti állomást ki kell bővíteni. Ebben az ügyben a műtanrendőri bejárást a kereskedelmi miniszter f. hó 22-ére tűzte ki. A vármegyét dr. Véghegy Kálmán alispán és Molterer János kir. műszaki tanácsos képviseli.

— **A kenyérsütés ára.** Panaszokat hallunk, hogy a pékek, különösen a külső részekben, magas díjat szednek a kenyérsütésért. Nem vitatjuk, hogy a tűzelőfa drágasága miatt ezt is emelni kellett. Azt azonban különösnek tartjuk, hogy egyik mégis olcsóbban tud sütni, mint a másik. Ugy emlékszünk, hogy a kenyérsütésre nézve nálunk is hatósági árszabás van. Ha van, akkor követelni kell annak szigorú betartását. Ha pedig nincs, akkor a városi tanács állapítsa meg a kenyérsütés egyenes árát s kötelezze a sütőket, hogy azt látható helyen kifüggeszték. Csak azt kívánjuk még, hogyha a sütés árát a kenyér nagysága szerint állapítják meg, ez a különbség ne fél és egy kgos nagyságot jelöljön meg. Ez a különbség ugyanis alig észrevehető a kenyértulajdonos részéről, a sütő viszont igen könnyen átsiklik miatta a magasabb árra. A nagyságban legalábbis két kg. különbség legyen megállapítva. Ezt nem lehet olyan könnyen összekeverni. Az se volna rossz, ha a pékeket köteleznék a kenyér lemerésére s az árak ily módon való megállapítására.

— **A rekvirált gabona elszállítása.** A földmívelésügyi miniszter rendelkezése szerint az el nem szállított rekvirált gabonát e hó végéig okvetlenül el kell szállítani. A készlettulajdonosok szállítsák be a gabonát a jelzett időre annál is inkább, mert különben az elszállítás az ő veszélyükre kiterjed kirendelésével történik.

— **Az új időszámítás.** A nyári időszámítás április 16-án kezdődik. Az órákat éjfél utáni 2 órakor 3 órára igazítják. E napon már a vonatok is az új idő szerint indulnak.

— **Madarak és fák napja.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter rendeletet adott ki, amelyben felhívja az iskolák igazgatóit, hogy a madarak és fák napját a szokásos keretben tartassák meg.

— **A szénellátás kérdése.** Ugy halljuk, hogy ez a fontos kérdés nagyban foglalkoztatja a városi hatóságot. Hogy az eddigi szállítóval kötnék-e szerződést, vagy a város maga iparkodik a szükséges téli szénről gondoskodni, még nem dőlt el. Fontos kérdés ez, amelynek helyes megoldását más városok is szorgosan munkálják. Akár szerződéses cég, akár maga a város szerzi be a szenet, mindenesetre jó lenne a megfelelő mennyiség iránt is tájékozódni. Ezt csak a szükséglet bejelentése mutatná meg. Bizunk a vezetőségben, hogy megkeresi s meg is találja az utat és módot a szénbeszerzésre, hogy a lakosság már most a tavaszi időben is nyugodtan gondolhasson az elkövetkező télre.

— **Tanitóelnökeink figyelmébe.** Virágvasárnapi számunkban közöltük annak a memorandumnak kivonatát, melyben a hazai felekezetek tanítóinak országos egyesületei a tanítói fizetés rendezését sürgetik az országgyűlés előtt. Az országgyűlés elnökei a memorandumot már beadták. Felkérjük egyuttal a vidéki egyesületek s tanítóörök

elnökeit, ha ezt a kérvényt támogatassák. Elértek ezt oly módon, hogy az Országos Kath. Tanügyi Tanács elnökségétől (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.) elkéri a feliratot s ezt kerületük országgyűlési képviselőjének támogatása kikerése mellett átadják. Remélhető, hogy egyházmegyénk tanítóegyesülete s tanítóörökei sem maradnak ki a mozgalmából.

— **A lisztadag.** Az orsz. közéletmező hivatal a napokban leiratot intézett a városokhoz, amelyben felszólította azokat, hogy a lisztadagokat egyenesen szabályozzák és a napi lisztadag legmagasabb mértékét 200 grammra állapítsák meg. Azokon a helyeken, ahol a kiszolgáltattott lisztmennyiség adagja eddig is kevesebb volt 200 g-nál, ez a mennyiség nem emelhető fel. A megállapított tengerisizt részeket természetesen be kell számítani a 200 grammra, illetően a hatóság által megállapított adagokba.

— **Jótékonycélú gyermekfénykép kiállítás.** Özv. dr. Lax Jenőné művészeti fényképész 40–50 helybeli gyermekfényképből — mozielőadás keretében — jótékonycélú kiállítást rendez a színházban április hó 21-én. A tiszta jövedelmet a helybeli 7-ik honvéd tüzérezred elesett hőseinek özvegyei és árvái javára fordítják. — A kiűzött nemes jótékony cél megérdemli a legmelegebb támogatást, de a fényes mozi-műsoron kívül érdeklődést kelt különösen a gyermekfénykép kiállítás újszerűségével és eredetiségével nemcsak az érdeklődő szülők és rokonok körében, de mindenkinél, mert Veszprém jövő generációjának bájos képét láthatja maga előtt.

— **Nem lesz petróleum.** A közéletmezési hivatal értesítette az alispáni hivatalt, hogy május 1-étől augusztus 31-ig valószínűleg nem lesz abban a helyzetben, hogy a megye petróleummennyiségét kiutalja, mert az ipari és mezőgazdasági üzemek részére készletet kell gyűjtenie.

— **A bírák élelmezési központja.** Az igazságügyi miniszter megengedte, hogy a bírósági tisztviselők részére élelmezési központ alakítsák — Győrött. A központ vezetője dr. Feichtinger Ernő kir. ítélőtáblai bíró lesz, aki már érintkezésbe is lépett a város vezetésével.

— **A gabonarekvirálás befejezése.** F. hó 11-én a devcséri járásban is befejezték a 200 holdon felül levő birtokoknál a gabona rekvirálását és ezzel a ténnyel az egész vármegye területén befejezést nyer az ügy. Az összegezett eredmény csekély hijjával 45-waggon gabona.

— **A kisdíjak foglalkoztatása.** A földmívelésügyi miniszter értesítette a törvényhatóságokat, hogy a kultuszminiszter hozzájárulásával az elemi iskolák V. és VI. osztályu, valamint az ismételő tanfolyamok hallgatói a cserebogár és más kártékony rovarok irtására a szükséghez mérten hatóságilag igénybe vehetők, amennyiben az igénybevétel a tanulási időn kívül s a tanulók egészségének veszélyeztetése nélkül történik.

— **A városi adóhivatalból.** A városi adóhivatal közlése, hogy a háborus adókra vonatkozó vallomások beadásának határidejét f. április hó 30-ig meghosszabbították. Akik tehát még nem vallottak, újabb figyelmézetnek, hogy jövedelemadó vallomást kell adni mindazoknak, akiknek múlt évi jövedelmé 10.000 koronát meghaladott. Vagyonadó vallomást azok tartoznak adni, kiknek ezidőszaki vagyon 50.000 korona értéket meghalad és hadinyereségadó vallomást köteles adni az, akinek 1914., 1915. vagy 1916. évek bármelyikében jövedelmé 13.000 koronát meghaladott.

— **Új népfelkelési szemle.** A honvédelmi miniszter elrendelte az 1867–1871. évek között született összes, valamint az 1893–1897. évek között született mindama egyének népfelkelési pótsemmé alá vonását, akik eddig töröndökök, vagy mindennemű népfelkelési szolgálatra alkalmatlannak nyilvánítottak és eddig a szemlén való megjelenés alól felmentettek. A részletes tudnivalókat a kibocsátandó hirdetmények közlik. A vegyes bizottságok előtt tartandó szemléket f. évi május hó 2–25. között tartják meg.

— **A cipóárak szabályozása.** Életbelépett a cipó árának szabályozásáról kiadott rendelet. Április 10-től kezdve a cipógyáros, a cipókereskedő s az a cipész, aki nyílt üzletben áru kész cipőt, köteles minden cipőn feltüntetni az árat, de köteles megjelölni azt is a cipőn, hogy a készítésénél bőrpótló anyagot használt.

— **Szomorú statisztika.** A véres háború borzalmai közül megdöbbentő hatással tűnnek elbénáz azok a szomorú számok, amelyek a hadiárvák s rokkantak tömegét jelölik. Az eddigi statisztika szerint 87.000 a magyarországi hadiárva. A magyar nép jó szíve, nemes lelkülete bizonyára gondoskodik arról, hogy ne érezzék árvaságukat, hiszen édes fiai lesznek ők az apák halálával megvédett magyar nemzetnek. 5.000 pedig azoknak a harcosoknak száma, akik lábukat s 2.000-en vannak, akik kezüket veszítették. Ezek szegények holtois-holtig viselni fogják a háború szomorú emlékét. De ezekkel is el kell felejtetnünk ezt a fájó emléket. Otthont kell nekik teremtenünk, békés, viszonylagosan boldogot, hogy ne fájjon a szívük az értünk hozott áldozat miatt.

— **A Kath. Kör tisztikara.** A kaposvári Kath. Kör új tisztikara: egyh. elnök Zimmert József dr. prépostplebános, vil. elnök Somssich Béla gróf, egyh. alelnök ifj. Horváth József, vil. alelnök Csonka Ede dr., igazgató id. Horváth József, háznagy Ughy János, főtitkár Wache Ernő, titkár Ekkert Antal, pénztáros Kunditz János, könyvtáros Hajdu Lajos, ügyész ifj. Kovács József dr.

— **A záróra változtatás maradt.** A belügyminiszterium minden ellenkező híreszteléssel szemben a hozzá intézett kérdézősködésekre azt a választ adta, hogy a záróra április 16-ától, a nyári időszámítás megkezdésétől kezdve is — egyelőre — változatlanul 11 óra marad.

— **A katonák vagyona.** A belügyminiszter körrendeletben felhívja az árvaszeket, hogy a katonai szolgálatuk teljesítése folytán távollevők egy tekintet alá esnek a hősi halált halt vagy eltűnt katonákkal. Ennélfogva ezek vagyonának biztosítása iránt is kellő gondosságot kell kifejtetni. Ha észreveszi az árvaszek, hogy a távollevő katonák vagyonát hanyagul kezelik, teközőlják, figyelmeztesse a rokonokat, hogy nevezzenek ki gondnokot.

— **Az iskolaév vége.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy az oktatást az összes hatósága alá tartozó középiskola tanintézetekben (névszerint: a gimnáziumokban, reáliskolákban, leányközépiskolákban, polgári iskolákban, felsőkereskedelmi iskolákban, övönképző-intézetekben, tanító- és tanítónőképző-intézetekben) május 26-ig befejezzék s az érettségi és képesítővizsgálatokat a pünkösdi ünnepek után azonnal megtartsák. E tekintetben csak olyan intézetek képeznek kivételt, amelyek évközben kénytelenek voltak két hétnél hosszabb szünetet tartani. De az ilyen iskolákban is a tanév legkésőbb június hó végével bezárandó. E rendeletet megküldték az összes felekezeti hatóságoknak, amelyek hasonló intézkedés megtételére felhatalmazást nyertek. A mezői munkában való segédkezésre külön felhívás fog menni az iskolákhoz.

— **Takarékoskodni kell a szövettel és a bőrrel.** A belügyminiszter fontos rendeletet adott ki. Felszólítja a törvényhatóságokat, hogy szorítsák takarékoságra a közönséget a bőr- és szövetanyag felhasználása dolgában. A háború távolítja a munkások százazreit a nyersanyagok feldolgozásától s erősen megnöveli mindenféle anyagok fogyasztását, amelyekből nincs behozatalunk. Ezért kell a hadsereg számára fentartani elsősorban a szövet- és bőrányagokat, amelyeket az itthon maradtak pedig igyekezzenek valamiképpen pótolni. A törvényhatóságok kötelességévé teszi a rendelet, hogy erre nézve akciót indítsanak s tisztviselőiket az akció szolgálatába állítsák.

— **A tizfilléres bevonása.** A nagyobb vonzza a kisebbet, a huszfilléres a tizfilléreset. Az a híre járja ugyanis, hogy a tizfilléresek se sokáig árváskodnak nélkül mivoltukban. Ezeket is bevonják, hogy helyet adjanak a vasból készült kisvekerlének. Az új király képevel díszített ezüst-pénzeket csak ősz felé bocsájtják forgalomba.

— **Pálinka a gazdasági munkásoknak.** A zár alá vett szeszszeszletből 55 ezer hektoliter szeszt bocsátottak rendelkezésre oly célból, hogy ez a f. évi gazdasági munkálatok alkalmával szükséges pálinka előállítás céljából a gazdáközönség rendelkezésére álljon. A földmívelésügyi miniszter már megállapította az egyes törvényhatóságokra eső szeszmenyiséget és felhívta a törvényhatóságokat, hogy a szesz átvételét és a gazdáközönséghez való eljuttatását a vármegyei gazdasági egyesület és a magyar királyi gazdasági felügyelő bevonásával alakítandó bizottságra bízzák. Ennek a bizottságnak a feladata lesz a szesznek egyenlő, igazságos és méltányos áru szétosztásáról a helyi viszonyok mérlegelése mellett gondoskodni.

— Az áprilisi behívások részleges elhalasztása. A pótszemléni fegyveres szolgálata alkalmának talált 1891—1872. évi születésű népfelkelésre kötelezettek a honvédelmi miniszter e hónap 16-ára hívta be népfelkelési fegyveres tényleges szolgálata. A hívás és esős időjárás azonban annyira hátráltatta eddig a tavaszi mezőgazdasági munkát és különösen a tavaszi gabona elvetését, hogy a munkák biztos elvégzése céljából a honvédelmi miniszter a fentebb említett behívási rendeletét módosította. Az április 16-ára behívott husz korszályból tizenöt korszályt, még pedig az 1886—1872. évi születésű magyar vagy osztrák állampolgár népfelkelőknek bevonulását május hó 14-ére halasztotta el s így április 16-ára csak az 1891—1887. évi születésű magyar vagy osztrák állampolgár népfelkelőknek kell majd bevonulniuk.

— Nem adnak kenyert. Az Országos Közéletmezősi Hivatal megtiltotta, hogy a vasúti vendéglőkben az ételhez kenyert adjanak. Tehát a vasúti vendéglőkben ezennél még kenyérjegy elnevezésben sem lehet kenyert kapni. A rendeletet azzal indokolják, hogy az utazó közönség valahol be van jelentve ellátásra s így kenyéradagját, ha a vonaton is kenyérhez juthatna, kétszer kapná meg. Legokosabb tehát, hogy azok, akik rövidebb utat tesznek, hazulról visznek magukkal kenyeret.

— Menetrend a Balatonon. A Balatonváti Gőzhajózási R. T. 1917. április 1-től 30-áig a következő menetrendet állapította meg: Boglár és Révfülöp között. Indul Bogláról d. e. 11 óra 45 perckor és d. u. 5 órakor. Érkezik Révfülőpre d. e. 12 óra 10 perckor és d. u. 5 óra 25 perckor. Indul Révfülőpről Boglárra d. e. 9 óra 45 perckor és d. u. 3 óra 40 perckor. Érkezik Boglárra d. e. 10 óra 10 perckor és d. u. 3 óra 40 perckor.

— A szén és szalma rekvirálása. A földmívelésügyi miniszter értesítette a vármegyéket, hogy a hadsereg állatállománya részére a szén és szalma rekvirálható. A rekvirálási jog indokolt esetben való megadását a miniszter a kerületi parancsnokságokra ruházta és pedig július 1-éig terjedő érvénnyel. A körrendelet értelmében a bér-birtokokon felhalmozott szalma mennyisége bejelentendő.

— A katonai rekvirálás ellen. A katonai hatóságok, intézetek hadügyminiszteri titlalom dacára is nagymennyiségű élelmiszert vásároltak, illetve rekviráltak. Mindezt elvonták a közfogyasztás elől anélkül, hogy a részükre kijáró illetménybeszámították volna. A földmívelésügyi miniszter most elrendelte, hogy a katonai hatóság, csapat-teszt, étkezők, kórházak, foglaltáborok közülük a vásárolt vagy rekvirált mennyiséget, hogy ezt rendes kontingensükbe beszámíthassák. Az árpát és tengerit is emberi tápláléknak számítják, mert ezzel is a hadsereg lisztkontingensét terhelik meg.

— Számlák nem kerülnek az új bélyeg-fokozat alá. Nagyon sokan nincsenek tisztában azzal, hogy az új illeték-törvény értelmében a számlákra mennyi bélyeg ragasszanak. A Hircsarnok illetékes helyről nyert értesülése alapján közli, hogy a számlabélyeg az új illeték-törvény dacára is teljesen változatlan marad.

— Hadimunkára osztják be a munkanélkülieket. A honvédelmi miniszter rendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz, mely szerint egyes hadianyagok előállításával foglalkozó és az üzem folytatására kötelezett gyárak és vállalatok kapnak ipari munkásokat. — A kormány ennél fogva megkeresi a törvényhatóságokat, hogy a munkanélküli szakmunkásokat írják össze és az erről szóló kimutatásban ezeket a munkásokat névszerint sorolják föl.

— Suly László biztosítási és bankirodája Veszprém, Szabadi-utca 3. Elfogad az Első Magyar Általános Biztosító Társaság főképviselőjében élet-, baleset-, járadék-, tűz-, jég- és szavatossági biztosításokat. Takarékpénztári, gyáripari és egyéb részvénytársasági, valamint vállalati részvényeket, értékpapírokat, hadikölcsönkötvényeket saját számára vásárol és forgalmi áron elad. Osztálysorsjegy eladás.

WELLNER GYULA

készíti a fogtechnika legremekebb specialitásait. VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22
Fogház • Műfogak • Fogtömés

Az ujbpesti hadiözvegyek s hadiárvaik

együtt gondozására és jövőjük biztosítására vonatkozó tervezet.

Írta: Fodor Ernő.

2

4. Külföldi intézmények.

Amidőn tehát arról van szó, hogy az ujbpesti hadiözvegyek és árvaik jövőjéről való gondoskodást Ujbpest város maga kívánja kezébe venni, első kérdésünk az lehet, szükséges-e feltétlenül, hogy — ami nálunk általánosan divó szokás: szeretünk állandóan külföldi szokások után indulni, külföldi intézményeket lemásolni, még az esetben is, ha azoknak kaptafája teljesen más és teljesen elütő is a mi, a külföldivel egyáltalán össze nem hasonlítható viszonyainkkal, — az intézményt külföldi mintára állítsuk fel?

Elismerem helyességét annak, hogy a külföldön bevált intézmények tanulmányozása által mintát kapunk arra nézve, miként kellene és lehetne egy ott már fennálló intézményt a tökéletesedés felé vinni. Dicséretre is válik minden nemzetnek, ha példának leszűrt eredményéből merit anyagot egy felállítandó intézményhez, de mikor még az ily irányú külföldi intézmények is oly fiatalok s próbát még egyáltalán ki nem állottak, akkor bizony teljesen felesleges, meddő, célra nem vezető és az ügyet előbbre egyáltalán nem vivő munkát végez az, aki a külföldi hasonló intézmények után indulna s azok alapján akarja hasonló intézményt nálunk felállítani és csak annak az intézménynek meghonosítása után, a gyakorlatban venni észre, hogy a terv helytelen, a kivitel rossz s viszonyainkkal ellentétes és a költség kárbavesztett.

5. Új intézmény.

A pályázat 2-ik és 3-ik kérdését egybekapcsolva kívánom tárgyalni annak eldöntése végett, hogy miféle új intézményeket kellene létesíteni a kitűzött cél érdekében.

Emberbaráti és jótékonsági intézményeknek igénybevétele e célra az egész intézményt mellékvágányra terelné, oly mellékvágányra, hol az megreked. Mint a kályuba került, vagy mellékvágányra tolt vasúti kocsi elől az előrehaladás biztos utjai teljesen el vannak zárva, úgy lennénk ezzel is: a kezdet hatalmasan lobogó szalmalángjainak már az első hetek, a legjobb esetben első hónapok után történő lelohadása után a hétköznapiasság szürke intézménye lenne ebből is, mint sok más száz szépen megindult, szép jövővel kecsegtetett, de rövid idő után mit sem számító intézményünk, melyek között nem egy volt, mely szebb jövőre lett volna érdemes és szebb sorsot is érdemelt volna.

Ez azon intézmény, melynél nem szabad megengednünk a szürkév válast. És mert ennek bekövetkezését nem szabad megvárunk és megengednünk, a legelső feltétel, hogy jótékonsági vagy emberbaráti intézményre ezen ügyet bizni sem nem lehet, sem nem szabad, hanem új intézményt kell létesíteni, annak felállítását és az ügyek kezelését a városi hatóságra kell bízni.

Egy esetleg felmerülhet félreértés eloszlátása végett szükségesnek tartom annak az előrebocsátását, hogy fenti állításom a legcsekélyebb mértékben sem akarja azt kifejezni, mintha a jelzett intézményekkel szemben talán bizalmatlansággal viseltetnék. Ez áll éppen legtovább fölém. Mindig tudtam méltányolni az ujbpesti emberbaráti és jótékonsági intézmények sikerteljes munkáját, azonban itt oly óriási munkáról van szó, melynek csakis hatósági kezekben, erélyes és állandóan tartó vezetés mellett van biztos jövője, annál is inkább, mert látam már igen sok, egy időben nagyon szépen fejlődött régi intézményt is agónizálni és csakis nagy emberek, meg a hatóságok által nyújtott nagy anyagi és erkölcsi injekciók adták vissza a lassan vergődő, kinos elmulást halasztó, de végeredményként el nem kerülhető eltűnésnek.

Korántsem mondom ezzel azt, mintha az ujbpesti emberbaráti és jótékonsági intézmények nem lehetnének segítségére ezen létesítendő új intézménynek, sőt ellenkezőleg, határozott és elsőrangú kívánság az, hogy ezen intézmények támogatói, kiegészítői, szerves részei legyenek az intézménynek, mint arról majd alább lesz is szó.

6. Az új intézmény elnevezése.

Az új intézmény teljesen hatósági jellegű lévén, a következő címet viselné: „Ujbpest város özvegyek és árvaik gyámoltó hivatala.”

7. Az új intézmény fenntartási költségei.

Ezen intézmény városi intézmény lévén, annak fenntartási költségeit első sorban Ujbpest város viselné. Szükségesnek tartom hangsúlyozni, hogy első sorban, mert az okvetlenül szükséges fenntartási költségeken kívül még felmerülő kiadások fedezéséhez az ujbpesti emberbaráti és jótékonsági intézmények szintén hozzájárulhatnak, sőt szükséges is, hogy hozzájáruljanak.

8. A költségek fedezésére pótdó vetendő ki.

A költségek viselése a jelenlegi adóviszonyok mellett a város részéről lehetetlennek bizonyul. Eppen ez oknál fogva a jelenlegi adózási rendszer mellett csak úgy lenne ez megoldható, ha a város a szükségeshez képesti nagysága, az állami adó bizonyos %-át kitevő új adómet hozna be, melynek neve: „Özvegyek és árvaik gyámoltására vagy ellátására szükséges pótdó” lenne. Ezen új adómet behozatalára egy szabályrendeletet kellene alkotni és az így kivetendő adó nagysága attól lenne függő, hogy mekkorák lennének azok a költségek, melyekre az új intézmény részére mulhatatlanul szükség van.

A törvényhozás — tekintve, hogy oly intézményről van szó, mely egyelőre legalább mérhető költségeket vesz le vállairól, — a szabályrendeletet csakis helyesléssel hagyhatja jóvá, az adózók ellenben ezen új adómetet, nem, — mint a többi közül akárhányszor, kényszeredetten, — hanem igen szívesen vennék, mert minden egyes ember, akire nézve az ily adó fizetésének kötelezettsége be fog következni, teljes tudatában van annak, hogy akiknek hozzátartozói érdekében hozták ezen áldozatokat, azok nem anyagi javakat áldoztak, oly javakat, melyeket ha egyszer valaki elvesztett erős akarattal, ép kezekkel, világos észszel és kevés szerencsével még vissza tud szerezni, esetleg fokozottabb mértékben is, de azt, amit ezek áldoztak, a legdrágább kincset: az emberi életet, azt visszaszerezni, többé senkinek sem adatott.

Tájékoztató

a közéletmezősi cikkekről.

Magyarország közéletmezősi helyzetéről, a különböző élelmiszerekről az alábbiakban nyertünk tájékoztatást. A bor ára változatlanul szilárd. Tömegborok árai ma 285—320 koronáig, seprő nélkül, vasutállomásra szállítva, termővidék és minőség szerint. Fajborok megfelelően drágábbak. Csemegefélékben egyre nagyobb a kereslet. Ezt a kereskedők egyelőre nem tudják kielégíteni. A finom tiroli fajgyümölcs meglehetősen mennyiségben található a piacon és nagyon keresik. A hazai gyümölcsfélékből a készlet csekély. A gyümölcsfőzelék-központ felállításának gondolatával illetékes körök már foglalkoznak.

Fűszer- és gyarmataruban a piac változatlan. Gyarmataruban a készlet apadóban van. A szardínia-konzervek olcsóbbak, ugyanígy a csokoládé. A spekuláció visszavonult és sietve igyekszik készletein tudni. Főzelék kevés jön a piacra, mégis a szükségletet fedezni lehet. A kedvező időjárás folytán remélni lehet, hogy a korai vetemények és főzelékfélék az idén korábban kerülnek piacra. Makói hagyma 3—400 kor., az erdélyi 95—100 kor., ez a hagyma nem igen szállításképes, mert csirázik. Zöldségben nagy a hiány. Sárgrépa és petrezselyem maximális ára nagyban 130 korona, zeller 100 kor. Tormaiban csekély a forgalom, vastagabb gyökerek 100 kor., vékonyabbak 84 kor. Huszáll a piac bőven el van látva. A huspiacra a bécsi kereslet nagy hatással van, ez az árat továbbra is megszilárdította. A prágai sonka megrágt. A detail kereskedők dekájáért 26—30 fillért is elkernek.

Sajtért a felvidéki gyárak meglehetősen magas árat kérnek, de csak kisebb sajtmennyiséget költenek. A sajt maximálása a közeli napokban várható. Hollandi sajtban a Haditermény r. t. jelenlegi készleteket kapott. A szesz-iparban pangás észlelhető, a forgalom csekély. Finom luxus likőröknek kereslete meglehetősen élénk. A sör-gyárak a legnagyobb haszonhoz jutottak. Németországban

600 gyár szüntette be üzemét, Ausztriában is a sör-gyártás beszüntetéséről beszélnek, addig a mi sör-gyáraink terjeszkedési politikát folytatnak. A sör-gyárak *vadkivitel*i vállalata nagymennyiségű vadat: nyulat, foglyot, szarvast halmozott fel hűtőházaiba még az ősszel és most valószínűleg nem csekély haszon mellett külföldre szállította. A sör *dra* egyre emelkedik, bár a minőség sok kívánni valót hagy hátra. A vendéglősök tehetetlenségükben panaszkodnak, aminek végül a fogyasztó issza meg a levét.

Az *ásványvíz*-kereskedelem az utóbbi időben fellendült. A *kétszersült*-ipar meglehetősen korlátozott méretek közt mozog, aminek főoka, hogy nehezen lehet liszthez jutni. Csak egyes kétszersületek készítése van megengedve, de azt is leginkább a katonaság részére szállítják. *Teában* van készlet. A spekuláció ebben a cikkben is garázdálkodott és az árakat felhajtotta. Az a hír tartja magát, hogy a teakészleteket — hasonlóan a kávéhoz — rekvirálják és életbeléptetik a jegyrendszert. A *zsírkészleteket* mindenütt gondosan feldolgozták. A sertés-vágások befejeződtek. A piacon kevés zsír van. A zsírfogyasztást országosan rendezni fogják.

A *szappan* egyre drágul. A főzésre használható zsír fogalmát hatósági intézkedés korlátozta s ezzel sokan visszaéltek olyképp, hogy a zsírt romlani hagyták és szappangyárosoknak értéken feül eladták. Ez a körülmény eredményezte, hogy a jobb pipere-szappanokat óriási áron vásárolták, a közönség olcsón csak selejtes áruhoz juthatott. A spekulációt megrendszabályozni csak úgy lehet, ha a faggyut, amelyből a legtöbb szappan készül, hatósági közegek rekvirálnák a szarvasmarhák leölése után mindjárt a vágóhídon.

A *likőr*külföldi *legénységek* gyárosai javaslatot terjesztettek a pénzügyminiszter elé, amelyben a mai 60 százalékos szeszlefgyalás helyett az egész szesztermelés zár alá vételét sürgetik, egyben a maximális árnak 600-ról 1000 koronára emelését hozták javaslatba. A gyárosok javaslatukban azt mondják, hogy ekkor a pénzügyminiszter 500 koronára emelhetné az állami részesedést. A javaslat ott válik átlátszóvá, amikor háromféle élvezeti szeszcsoporthoz különböztet meg. Szerintük a „luksuszszámba menő különlegességeket” mentesíteni kell a makszimálás alul. Tudvalevően éppen a rum-, likőr- és a finom pálinkaipar terén folyik nagy visszaélés a fogyasztás rovására.

A *cukor* az egyedüli élelmicikk, amely megtartotta a normális viszonyok árnyóját.

Tojásban az irányzat nyugodt. *Liptói* *turó* iránt a kereslet megélénkült. Erre a gyárosok az árakat felemelték. *Kakao* prima hollandi 37—38 K. *Csokoládé* jó 18—19 K. A *borsüzlet* lebonyolítását a Haditermény r.-t. hatáskörébe utalták.

A háború krónikája.

Április 8. Az Erdős-Kárpátokban és Szaniszlautól délre orosz földterítők osztagok sikertelenül törték elő vonalaik ellen. — Olasz és délkeleti harcra *teret* nem volt különös esemény. — A tüzérségi harc Kenstől Arrasig rövid megszakításokkal nem csökkenő hevességgel folyt tovább. A Somme mindkét oldalán levő területek és osztagok több ízben keltek harcra. A franciák lötték St. Quentin. Laflaux mellett, Soissonstól északra egy francia előretörés megfiúsult. Az Aisne mentén és az Aisne—Marne-csatorna mellett a tüzelés ereje jelentősen fokozódott. — Április 5-én éjszaka egy német tengeri repülőraj a Downsokban horgonyzó hajókat, valamint a Ramsgate-től északnyugatra levő fényzőrőket és erődítési telepeket jó eredménnyel bombázta.

Április 9. Az Erdős-Kárpátokban és Galiciában élénk felderítő tevékenység volt. — Olasz és délkeleti harcra a helyzet változatlan. — Az Aisne-mentén és a Champagne nyugati részében néhány szakaszon erős tüzérségi és aknavetőharc folyt. Mühlhausen-től délnyugatra egy felderítő előretörés alkalmával több franciát fogtak el a németek.

Április 10. Mackensen vezéraltábornagy hadcsoportjánál, Focsanától északra rohamcsapatainak 46 hadifoglyot és két géppuskát szállítottak be. — Lens és Neuville-Vitasse között a tüzérségi harc tegnap ismét nagy hevességet ért el. Arrasnál több órai igen erős pergőtűz után a csata ma délelőtt óta folyamatban van.

Április 11. Keleti és olasz harcra *teret* nem történt különös esemény. — Az Ochrida-tó felé rohamjáróink az ellenséges állásokból néhány franciát hoztak magukkal. — Az arrasi csata folyik. Erős tüzérségi és aknavető tömegek több napi hatása után az angolok tegnap reggel heves tüzfokozás után husz kilométer szélességben megtámadták a németek vonalait. Kemény harcban sikerült az Arrasból kiágazó utakon levő német állásokba behatolni. Áttörniök nem sikerült.

Április 12. Egy repülő Galac fölött légiharcban lelőtt egy orosz Nieuport-repülőgépet. A Békás-területen az ellenség előőrséit visszaverték. — A tengeremléki arcvonalon az ellenséges tüzérség tevékenysége tegnap általában élénkebb volt és némely helyen az éjen át is tartott. Az Etsch-völgy és a Garda-tó területén az olaszok szivósan folytatták pusztító tüzelésüket helységeink ellen. — A Scarpetól északra fekvő, továbbá Givenchy en Gohelle, Farbus és Fampoux melletti területekre korlátozott harci cselekmények nem változtattak a helyzeten. Az angolok az Arras—Cambrai-oszágot mindkét oldalán heves tűz után jelentékeny erővel több támadást intéztek tegnap délután széles arcvonalban, de súlyos veszteségeikkel a németek visszaverték őket.

Április 13. Keleti és délkeleti harcra *teret* nem történt különös esemény. — A görce grófságban tegnap rohamjáróink az alsó Vertojbától keletre benyomultak az ellenséges árkokba, elfogtak 4 tisztet, 135 főnyi legénységet s két géppuskát és 3 aknavetőt zsákmányoltak. A tengeremléki arcvonal egyes szakaszain időnként igen élénk volt a tüzérségi és aknavető harc. — A Bullecourt mellett lefolyt harcokban az ellenségnek kezdetben elért sikereit a németek ellentámadással kiegyenlítették. Ez alkalommal 25 tisztet, több mint ezer főnyi legénységet elfogtak és 27 géppuskát zsákmányoltak. Egy Perronetől keletre Hargicourt mellett vívott ütközetből több mint 100 foglyot és 5 géppuskát szállítottak be. Soissonstól Reimszig a tűzharc rendkívüli heveségre fokozódott.

Hálanyilváníítás.

Mindazoknak, kik szeretett édesanyánk, özv. Pataky Henrikné elhunytá alkalmából szíves résztvevő soraikkal felkerestek és a temetésen való személyes megjelenésükkel nagy fájdalomunkon enyhíteni szívesek voltak, ezúton mondunk leghálásabb köszönetet.

PATAKY-család.

IRODALOM.

* **Magyar Kultúra.** Társadalmi és tudományos szemlé. (Megjelen havonként kétszer: 5-én és 20-án. Évi ára 16 korona. Budapest, VIII., Horánszky-u. 20. sz.) — Legújabb száma most jelent meg a következő és változatos tartalommal. Tanulmányok: A magyar katolikus sajtó kérdése. Bangha Béla-S. J. (2). — A kath. autonómia kérdése. Bárfai Kálmán. — Tárca. Percek a Krisztus órája előtt. Pokorny Margit. — Pajzs és kard. Levélsek. „Protestáns” volt-e szent Ágoston? r. — A „művészek mindent szabad...” r. — Szemlék és kritikák. Könyvek. Andor József: Boldog otthon. Dr. Váradi Béla. — Laczkó Géza: Noémi fia. Dr. Kovács Dezső. — Fraknói Vilmos: Egyháznagyok a magyar középkorból. D. — Katona E.: Forradalom. Szira Béla. — Landauer Béla: A tanár. Deák Viktor. — Heinrich Lersch: Háborús költemények. Lám Frigyes. — Színház. I. l. — Napló. Forradalmi biztatások. B. K. — Keresztény koncentráció. B. K. — Nemzeti koncentráció. B. K. — Egy klasszikus könyv. bb. — Rövid följegyzések.

* Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap, (Szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

* A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világkrónikával” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára félévre 2 korona 40 fillér.

Anyakönyvi kivonat.

— 1917. április 2-től 1917. április 7-ig. —

Születés.

Lennert Sebestyén máv. vonatfékező és Heizer Terézia fia Ferenc r. kath. — Hegyi József asztalosiparos és Szilágyi Rozália leánya Ilona Rózsa r. k. Blaski Ferenc cipészsegéd és Sánta Mária leánya Mária r. kath.

Halálozás.

Somogyi József földmives ref. 40 éves. — Beck Dániel ostornyélkészítő izr. 24 éves. — Storleczy földmives r. kath. 42 éves. — Harka György földmives r. kath. 42 éves. — Varga Ferenc cseléd r. k. 32 éves. — Hammer Mihály földmives r. k. 42 éves. — Galambos József hadapród, könyvelő r. kath. 19 éves. — Paracsik Mihály kádár r. kath. 47 éves. — Bihari Mihály r. kath. 24 éves hősi halált halt katonának. — Csiki Mária r. kath. 5 éves. — Özv. Pataki Henrikné Ébel Mária szabóiparos neje r. kath. 65 éves. — Jezernecky Panni szegényházi tag ref. 64 éves. — Tóth József (elvált) napszámos ref. 52 éves. — Péczeli Edéné Végbeli Zsófia szabósegéd neje ref. 68 éves. — Özv. Lintinger Máténé Prenczner Borbála magánzó r. kath. 70 éves. — Tóth Károly csizmadiaiparos ref. 72 éves. — Szegletes Erzsébet r. kath. 7 éves. — Holendonner Gábor kocsis ev. 58 éves.

Házasság.

Peintler József cipészsegéd r. kath. és Belány Lujza varrónő r. kath. — Popladek Antal asztalosiparos r. kath. és Csécsy Mária varrónő r. kath. — Bereghy Sándor (özv.) székesfővárosi adóvégrehajtó g. kath. és Fisli Erzsébet r. kath.

BUTOR,
zongora, szőnyeg és egyéb
berendezés megvételre ke-
restetik. Cim a kiadóban.

Eladó ház.

Veszprémben, a Hosszu-utca
végén, az Eszterházi-utca 2.
számu ház
szabad kézből eladó.

A házon — mely három részből áll —
van 5 szoba, 2 konyha, 2 kamra, 1 pince,
1 nagy műhely, raktár, 2 felszer és 2
udvar. — Az utcafelől lakás bolthelyi-
séggel is átalakítható. — Bővebb fel-
világosítás nyerhető az ugyanott lakó
tulajdonosnál.

Veszek:

mézet, sárga-
viaszt, törkölyt,
füstölt sonkát és
szalonnát, man-
dulát. ~ Aján-
latokat kér:

SZEMEREY J.
Veszprém.

NÉMETH KÁROLY

polgári és egyenruhaszabó
a Korona-szálló átellenében.

Elfogadok a szakmamba
vágó mindenféle munkát,
igazitásokat és felvasa-
lásokat. Viselt ruhákat
becserélek és azokat ki-
javitva, szegényebb sor-
suaknak eladom.

Bakos Kálmán

csemege-, fűszer-, bor- és gyarmatáru-
kereskedő, ásványvíz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sörgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Nagy választék

hazai és különleges
Borokban, Pezsgők,
Likőrök, Cognac,
Puncs stb.

Hentesáruk, Sajtok

Friss és Délgyümölcsök,
Befőttek, Gyümölcsíz

Konzervek

Libamáj painok,
Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Vadak

Vidéki rendelések azonnal el lesznek intézve

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlőpész-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivi-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: rópiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetések, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és es-
ketési tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy
bekötve szállíthatnak. Hivatalos le-
vélpapírok és borítékok, okmánybori-
tékok mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgala-
pok, tetszés szerinti mennyiségben. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
íródal, egyeztetési fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61